

TURÁN FEGYVERES LOVAS HARC SZABÁLYKÖNYV

**MAGYAR KŐBÖRE- ÉS HAGYOMÁNYÖRZŐ
SPORTOK SZÖVETSÉGE**

**A TURÁN FEGYVERES LOVAS HARC HAGYOMÁNYŐRZŐ SPORT
VERSENYSZABÁLYZATA**

A játék leírása

Turán Fegyveres Harc

A Turán elnevezés egy iráni eredetű, mitologikus kifejezésből származik, amely az Irántól északra és északkeletre elterülő hatalmas Közép- és Belső-ázsiai pusztaságokra vonatkozatható. A VIII. századtól az arab földrajztudósok műveiben az Aral-tóba ömlő Amu- Darja (arabul Dzsajhun, ókori görög nevén Oxus) folyótól észak és keleti irányba elterülő sztyeppe és oázisvidékre használták a Turán kifejezést. Későbbiekben ez beépült a földrajzi és kultúrtörténeti szóhasználatba is.

Kultúrtörténeti értelemben (a XIX. század vége óta) Turán az egykori lovasnomád népek, valamint az összes hun és türk eredetű nemzet nagy közös, mitologikus hazája. Az európai közgondolkodásban a "turán" fogalmat Friedrich Max Müller német nyelvész kezdte először használni, nagyjából 1856-tól. A német kutató Európa és Ázsia nem indoeurópai és nem sémi nyelveit jelölte ezzel az összefoglaló névvel. Vámbéry Ármin már az 1864-től publikált munkáiban rendszeresen használta a Turán kifejezést. A magyar orientalista, utazó tudós valószínűleg a teheráni, meshedi és isztambuli kutatóútjain találkozott e kifejezéssel.

A „Turán” kifejezéssel érzékeltetjük, hogy a magyarság kultúrájának és hadi hagyományainak legrégebbi, a Kárpát-medencén kívüli (távoli, akár ázsiai régiókba is elvezető) elemeire épül ez a hagyományőrző sport, mely és egyúttal a lovasnomád múlttal rendelkező kultúrák közös sportja is.

A fegyveres küzdelem célja a résztvevők megmérettetése egy, a történelmi szempontból lehető legpontosabb keretrendszerben. A tevékenység küzdősport jellegű, és a IX-XI. századi történelmi időszakot öleli fel. A résztvevők ezen korszak viseleteiben, védőeszközeinek, fegyvereinek, lószerszámainak alkalmazásával mérkőznek meg. A megmérettetés, azaz a Párbaj két versenyző között történik, az erre a célra kialakított küzdőterületen – Karámban –, meghatározott számú és képzettségű versenybíró felügyelete alatt. A párbajt az a résztvevő nyeri, aki elsőként megszerzi a meghatározott mennyiségű találati pontot, így ezek alapján a bírók kihirdetik a győztest.

A TURÁN FEGYVERES LOVAS HARC VERSENYSZABÁLYAI

1. A Verseny leírása

A Verseny célja a résztvevők megmérettetése egy, a történelmi szempontból lehetőleg legpontosabb keretrendszerben. A tevékenység küzdősport jellegű, és a IX-XI. századi történelmi időszakot öleli fel. A résztvevők ezen korszak viseleteiben, védőeszközeinek, fegyvereinek, lószerszámainak alkalmazásával mérkőznek meg.

A megmérettetés, azaz a **Párbaj** két versenyző között történik, az erre a célra kialakított küzdőterületen – Karámban –, meghatározott számú és képzettségű versenybíró felügyelete alatt. A **Párbajt** az a résztvevő nyeri, aki elsőként megszerzi a meghatározott mennyiségű találati pontot, így ezek alapján a bírók kihirdetik a győztest.

1. A részvétel feltételei

- Betöltött 18. életév
- Aláírt felelősségvállalási nyilatkozat
- Szabályok tudomásul vétele és betartása
- Előírtaknak megfelelő fegyver, viselet és egyéb felszerelés használata
- Alkoholtól és egyéb tudatmódosító szerektől mentes állapot
- Ló megfelelő fizikai és pszichikai állapota - Minden nevező lovas bármilyen fajtájú és nemű, 4 éves vagy idősebb lóval részt vehet.

Állategészségügyi feltételek

Ló útlevel, melynek tartalmaznia kell:

1. Ló influenza elleni vakcinázás igazolását (alapimmunizálás: első oltás, majd 21-92. napon belül második oltás, utána mindig 6 hónapon belül emlékeztető oltás, +/- 21 nap).
2. Évente a fertőző kevésvérűségről szóló, egy évnél nem régebbi negatív vérvizsgálati eredmény igazolását.

2. A Párbaj menete

A Párbajt mindenkor a Főbíró vezeti – segítségére a segédbírók állnak –, és csak az ő engedélyével kezdődhet meg a küzdelem, illetve azt bármikor megállíthatja, ha szükségesnek ítéli.

A küzdő feleknek az a célja, hogy az előírt védőfelszerelésben, az engedélyezett fegyverekkel, a vívóstílusuk érvényre juttatásával találati pontokat szerezzenek.

A találati zónában bevitt érvényes ütés, vágás és szúrás minősül pontszerzésnek.

Bármelyik küzdő fél pontszerzésekor a küzdelmet a Főbíró – a segédbírók jelzései alapján is – megállítja.

A pont érvényességének vagy érvénytelenségének megállapítását követően a Főbíró jelzésére ismét folytatódhat a küzdelem.

A nem találati zónába vitt ütés, vágás nem minősül pontszerzésnek, így a küzdelem sem áll meg.

Egyidejűleg bevitt találatkor egyik küzdő fél sem szerez pontot.

Érezhető ütemkülönbséggel bevitt ütések, vágások esetén az első találatot kivitelező küzdőfél kap pontot.

Az adott párbajt az a versenyző nyeri, aki elsőnek éri el az 5 találati pontot.

3. Küzdőtér

- *formája*

- lándzsa Verseny esetében: 50*50 méteres szabályos négyzet alaprajzú pálya

- szablya Verseny esetében: 50 méter hosszú és 30 méter széles téglalap alaprajzú pálya

- *talaja*

A versenyhelyszín adottságai által meghatározott lehetőségeknek megfelelően:

- nem lehet csúszós,

- jó talajfogásúnak kell lennie.

A küzdőtér 10 cm szélességben jól látható vonal határolja.

A vonalat lehet érinteni, viszont tilos kilépni belőle! Az első kilépésnél intés jár, a második kilépésnél egy pont levonásra kerül a hibázó versenyzőtől.

Minden pontlevonás után a következő kilépésnél ismét intés, majd az ezt követő kilépésnél újabb pontlevonás következik. Tehát minden második kilépésnél pontlevonásra kerül sor!

4. Párbaj kategóriák és a találati zónák

A bírák száma és feladata azonos a különböző kategóriák esetén, azonban a használható fegyverek és alkalmazható technikák eltérnek kisebb nagyobb mértékben.

A küzdő felek összekapaszkodása, birkózása nem tiltott, de nem is preferált akció sorozat a párbajok közben. A küzdelem során a Versenyon van a hangsúly, de pontszerzés jár egy esetleges sikeres földrevitel esetén (pl. a lándzsanyelével kilöki az ellenfele a nyeregből).

A harcot a Főbíró megállítja és a lovas visszaszállása után, a Főbíró jelére folytatódhat a küzdelem.

4.1. Lándzsa párbaj

Lándzsa párbaj során a küzdő felek csak egy, az előírásoknak megfelelő lándzsát használhatnak. A lándzsa egy szűrő fegyver, így érvényes találati pontot kizárólag szűrással lehet szerezni. Lándzsanyelével, lándzsaheggyel való ütés nem minősül pontszerzésnek, kivéve ha az az ellenfél lóról való esését eredményezi.

A lándzsa használatakor rendkívül fontos a fegyver szabályos tartása, használata. Helyesnek minősül a fegyver tartása, ha:

- a fegyver egyszerre mindkét kezében van tartva

- egy kézben van, de ebben az esetben az alkarra van fektetve a nyél vagy a fej feletti tartásban van.

Fegyvert, kart a hónalj alá szorítani tilos!

Szabálytalan az ellenfél előnytelen helyzetbe hozása a fegyverének megragadásával, vagy arra való rálépéssel.

Együttes találatnak az számít, amikor egy ütemen belül mindkét fél találatot szerez. Ez esetben nem jár pont egyik félnek sem.

Találati zónák

- Torzó (vállmagasságig)
- Fel- és alkarok (kézfej kivételével)
- Láb (beleértve a térd és az alatti részeket is)
- Fej/arc támadása szigorúan tilos, intéssel és pontlevonással jár! Két ilyen intés a versenyből való kizárást eredményezi!
- Lovat támadni szintén tilos és ugyan azok a büntetési tételekkel jár, mint az arc támadása!

4.2. Szablya párbaj

Szablya párbaj során a küzdő felek kizárólag az előírásnak megfelelő szivacsosított (pl. go-now márkájú) szablyával vívhatnak meg.

Ebben a kategóriában pontszerzés céljából a vágások és a szúrások is engedélyezettek. Ezeknek jól láthatónak, kellően kivitelezetteknek, kellő erővel végrehajtottaknak kell lennie.

A Szablya párbaj során engedélyezett a fegyverrel való szúrás, ha az nem a fejre és arcra irányul, illetve ér találatot. A szablya domború él részének oldalra vagy felfele kell állnia a szúrás pillanatában (így megelőzendő a nyakra vagy arcra felcsúszó, a hegy által okozott balesetek), valamint a szúrás erőssége sem lehet túlzóan nagy!

Nem érvényesek a fegyverről lecsúszó, nem tiszta, „maszatoló” találatok.

Együttes találatnak az számít, amikor egy ütemen belül mindkét fél találatot szerez. Ez esetben nem jár pont egyik félnek sem.

Találati zónák

- Fej (arc kivételével) kizárólag vágás
- Torzó
- Fel- és alkarok
- Comb (térd és az alatti részek kivételével)

5. Fegyver kritériumok és paraméterek

A támadó fegyvereket a szervezőség biztosítja! Olyan és védőfelszerelések használhatók, amelyek valamely európai vagy sztyeppei lelet alapján, VI.-XIII. századi formát követnek.

Nem lehet használni történelmileg nem hiteles („fantasy”) felszereléseket, továbbá történelmileg hiteles, de nem a meghatározott korszakba vagy tájegységbe illőt sem.

A felszerelés rendben-, és karbantartása a versenyző egyének feladata, így nem használhatók olyan védőfelszerelések sem, amelyek annyira sérültek, hogy funkciójukat nem tudják betölteni. (Erősen szakadt védőkesztyű, repedt sisak, stb...)

5.1. Védőfelszerelések követelményei

A kötelező vértzeti elem vas sisak.

A test védelme egyéni igény és döntés függő, aminek megfelelő védelmi szintjét a bírók a verseny előtt ellenőrzik. Vas vagy bőr páncél nem feltétel, de ajánlott! A modern protektorok használata (főleg a térd és lábszárnál) a viselet alatt lehetséges!

A versenyző harci viselete a VI-XIII. század közötti kárpát-medencei és kelet-európai harcosok lehető leghitelesebb felszerelése legyen!

A versenyzők teljes felszerelését a bírók a párbajok előtt mindig ellenőrzik!

6. Bírák szerepe és feladata

A párbajok mindig 1 Főbíró és 4 Segédbíró felügyelete alatt zajlanak. Szerepük a versenyek és a párbajok szabályszerű, igazságos levezénylése, részrehajlás nélkül!

A párbaj akkor kezdhető meg, ha:

- a bírák létszáma hiánytalan,
- a Segédbírák ellenőrizték a párbajozó feleket (megfelelően meg vannak jelölve a színükkel, megfelelő felszerelés, párbajra alkalmas állapot...),
- a Segédbírák ellenőrizték a küzdőtér megfelelő állapotát,
- a Segédbírák eszközei készenlétben vannak (találat jelző kis zászlók, találat számláló),
- a Segédbírák jelezték a Főbírónak, hogy készen állnak a párbaj megfigyelésére

A párbaj során a Segédbírák mindig a nekik kijelölt párbajozót kötelesek figyelni, és a párbajozó által szerzett találati pontokat figyelni és számolni.

6.1. A Főbíró feladata

A Főbíró mindenkor feladata a párbaj teljes levezetése, felügyelete, jel adása a párbaj megkezdésére és megállítására, illetve a párbaj végeredményének megállapítása és kihirdetése. Döntései során támaszkodik a Segédbírák megfigyeléseire.

Döntései megkérdőjelezhetetlenek és vitán felül állnak. Bármely a párbajban esetleges kérdésben illetékes a döntéshozatalban.

A szabálytalanul viselkedő résztvevőt cselekedete súlyossága szerint egyszeri megintéssel, súlyos szabálytalanság esetén azonnali kizárással bünteti.

A főbíró feladata továbbá a segédbírák által jelzett fegyverzetbeli hibák leellenőrzése és versenyző felszólítása a hibák kijavítására.

A párbaj levezetéséhez használandó vezényszavak

- „Versenyzők küzdelemhez!” - a soron következő küzdő pár lépjen a küzdőtérhez
- „Kezdőponthoz!” – a vívók álljanak a küzdőtér meghatározott kezdőpontjához
- „Párbajhoz kész?” – a vívók a kérdésre jelzik a Főbírónak, hogy felkészültek-e a küzdelemre
- „Tisztelgés!” – a vívóknak kötelező! tisztelni egymásnak és a főbírónak
- „Harc!” – erre a vezényszóra kezdenek meg a vívók a küzdelmet
- „Állj!” – a vezényszó elhangzásakor a vívóknak azonnal be kell szüntetni a küzdelmet, egymástól küzdőtávon kívülre kell eltávolodni

- „Találat!” – a bírák vagy a versenyző által jelzett, a Főbíró által megítélt érvényes találatnál elhangzó vezényszó
- „Állj, küzdelem vége!” – az utolsó találat vagy az idő lejártakor elhangzó vezényszó, a vívók felfüggesztik a küzdelmet és visszaállnak a kezdőpontra

6.2. A Segédbírák feladata

A Segédbírák mindenkori feladata a Főbíró folyamatos segítése. Mivel a Főbíró az eseményeket egyszerre nem tudja tökéletesen minden oldalról megfigyelni, a Segédbírák megfigyeléseire hagyatkozik.

Éppen ezért, a küzdőtér négy különböző oldalánál kell elhelyezkedniük, lehetőleg egyenlő távolságra egymástól. Helyüket nem hagyhatják el, annak érdekében, hogy a küzdelmet kellően meg tudják figyelni.

A küzdelmet megelőzően a versenyzőket meg kell jelölniük, egyezményesen zöld illetve piros színnel (jól láthatóan elhelyezett kendő, vagy köntös).

Találat alapú párbajok során pontszerzéskor a Segédbírák „Talált – Találat” felkiáltással kötelesek jelezni a Főbíró felé, hogy melyik színnel megjelölt párbajozó találatát látták.

A felkiáltással egyidőben a pontot szerző színének megfelelő kis zászlót a magasba, fej fölé kell tartani mindaddig, amíg a Főbíró eldönti a pontszerzés eredményét.

Együttes találat esetén „Együttes – Egyszerre” bemozdással kell jelezni a látottakat, míg a zászlókat a testük előtt keresztbe kötelesek tartani.

Idő alapú párbajok során a Segédbírák találatot számláló eszköz segítségével a párbaj teljes ideje alatt, illetve megállításig folyamatosan számolják csak a számukra kijelölt részvevő által szerzett találatokat.

A párbaj végén a Főbíró a Segédbírákkal egyeztetve, megszámlolja a pontokat és ezek alapján állapítja meg

a győztest.

Segédbírák további kötelességei

A Segédbírák kötelessége a párbaj zavartalan megkezdésének biztosítása, a versenyzők felszerelésének leellenőrzése, az esetleges hibák jelzése a főbíró felé!

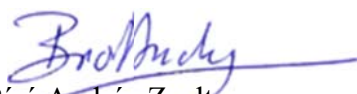
Ügyelniük kell a küzdőtér megfelelő állapotára, idegen tárgyak, szemét ne akadályozza a résztvevőket.

A párbajt megelőzően meg kell győződniük, hogy a nézők a karámtól biztonságos, minimum 2 méter távolságra vannak. Ellenkező esetben fel kell szólítaniuk a nézőket a védőtávolság betartására. A párbaj folyamán már nem kötelességük a nézőkre ügyelniük, maximálisan a párbajra kell összpontosítaniuk.

A nézők kulturált viselkedéséért a mindenkori versenyek szervezői a felelősek, így a párbajok során a biztonságos védőtávolságok betartásáért is.

Jóváhagyta:

Biró András Zsolt
elnök

Magyar Kőböre és Hagyományörző Sportok Szövetsége

2020.12.22.

Készítette Egervári Máté, Tompa Balázs